

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2019. gada 28. martā*

Apelācija – Valsts atbalsts – Atbalsts, kas piešķirts ar noteiktām grozītā Vācijas likuma par atjaunojamiem energoresursiem (2012. gada *EEG*) tiesību normām – Atbalsts *EEG* elektroenerģijas ražotājiem un *EEG* piemaksas samazinājums energoietilpīgajiem lietotājiem – Lēmums, ar kuru atbalsts atzīts par daļēji nesaderīgu ar iekšējo tirgu – Jēdziens “valsts atbalsts” – Priekšrocība – Valsts līdzekļi – Valsts kontrole pār līdzekļiem – Elektroenerģijas patēriņa nodevai pielīdzināms pasākums

Lietā C-405/16 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2016. gada 19. jūlijā iesniedza

Vācijas Federatīvā Republika, ko pārstāv *T. Henze* un *R. Kanitz*, pārstāvji, kam palīdz *T. Lübbig*, *Rechtsanwalt*,

prasītāja,

otra lietas dalībiece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *K. Herrmann* un *T. Maxian Rusche*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs *M. Vilars* [*M. Vilaras*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus (referents), tiesneši *J. Malenovskis* [*J. Malenovský*], *L. Bejs Larsens* [*L. Bay Larsen*], *M. Safjans* [*M. Safjan*] un *D. Švābi* [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāts: *M. Kampos Sančess-Bordona* [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: *A. Kalots Eskobars* [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Apelācijas sūdzībā Vācijas Federatīvā Republika lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2016. gada 10. maija spriedumu Vācija/Komisija (T-47/15, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2016:281), ar kuru ir noraidīta tās prasība, kas celta uz LESD 263. panta pamata un kurā lūgts atcelt Komisijas 2014. gada 25. novembra Lēmumu (ES) 2015/1585 par atbalsta shēmu SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) (ko Vācija īstenojusi atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas un energoietilpīgu lietotāju atbalstam) (OV 2015, L 250, 122. lpp.) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

- 2 2011. gada 28. jūlijā Vācijas likumdevējs pieņēma *Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien* (Likums par jaunu tiesisko regulējumu elektroenerģijas ieguves no atjaunojamiem energoresursiem veicināšanai) (*BGBI.* 2011 I, 1634. lpp.; turpmāk tekstā – “2012. gada EEG”). Šā likuma, kurš bija spēkā laikā no 2012. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 31. jūlijam, mērķis bija palielināt no atjaunojamiem energoresursiem un raktuvju gāzes ražotās elektroenerģijas (turpmāk tekstā – “EEG elektroenerģija”) īpatsvaru elektroapgādē.
- 3 2012. gada EEG paredzētās shēmas galvenās iezīmes pārsūdzētā sprieduma 4.–12. punktā ir izklāstītas šādi:
 - 4 Pirmām kārtām visu sprieguma līmeņu sistēmu operatoriem (turpmāk tekstā – “SO”), kas nodrošina vispārējo elektroapgādi, ir pienākums, pirmkārt, pieslēgt savam tīklam iekārtas, ar kurām to darbības teritorijā tiek ražota EEG elektroenerģija (2012. gada EEG 5.–7. pants), otrkārt, šīs elektroenerģijas ievadi savā tīklā, kā arī pārvadi un sadali veikt prioritārā kārtībā (2012. gada EEG 8.–12. pants) un, treškārt, samaksāt šo iekārtu ekspluatētājiem atlīdzību, kas tiek aprēķināta atbilstoši likumā noteiktiem tarifiem, ņemot vērā attiecīgās elektroenerģijas veidu un attiecīgo iekārtu aprēķināto vai uzstādīto jaudu (2012. gada EEG 16.–33. pants). Alternatīvi šiem EEG elektroenerģiju ražojošo iekārtu ekspluatētājiem ir tiesības tirgot visu šo elektroenerģiju vai tās daļu tieši trešajām personām un prasīt, lai SO, kura tīklam iekārta būtu tikusi pieslēgta, neveicot šādu tiešu tirgošanu, tiem samaksā tirgus prēmiju, kas aprēķināta, pamatojoties uz to atlīdzības summu, ko būtu bijis jāmaksā, pieslēdzoties tīklam (2012. gada EEG 33.a–33.i pants). Nav strīda par to, ka praktiski šie pienākumi galvenokārt attiecas uz zema vai vidēja sprieguma vietējās sadales sistēmas operatoriem (turpmāk tekstā – “SSO”).
 - 5 Otrām kārtām SSO ir pienākums EEG elektroenerģiju pārvadīt augšup esošajiem augstsprieguma vai ļoti augsta sprieguma starpreģionālo pārvades sistēmu operatoriem (turpmāk tekstā – “PSO”) (2012. gada EEG 34. pants). Savukārt kā pretizpildījums par šo pienākumu PSO ir jāmaksā SSO summa, kas atbilst atlīdzībām un tirgus prēmijām, ko pēdējie minētie ir samaksājuši iekārtu ekspluatētājiem (2012. gada EEG 35. pants).
 - 6 Trešām kārtām 2012. gada EEG ir paredzēts tā sauktais “federālā mēroga kompensāciju mehānisms” starp, no vienas puses, to EEG elektroenerģijas daudzumu, ko katrs PSO ievada savā tīklā, un, no otras puses, summām, kuras kā pretizpildījums tiek pārskaitītas SSO (2012. gada EEG 36. pants). Praksē katrs PSO, kurš ir ievadījis tīklā un samaksājis par tādu EEG elektroenerģijas daudzumu, kas ir lielāks nekā daudzums, ko elektroenerģijas piegādātāji ir piegādājuši galalietotājiem tā teritorijā, var no citiem PSO prasīt šai starpībai atbilstošu kompensāciju. Kopš 2009./2010. gada minētā kompensēšana vairs nenotiek natūrā (EEG elektroenerģijas plūsmu apmaiņa), bet gan finansiāli (ar to saistīto izmaksu kompensācija). Trīs no četriem PSO, uz kuriem attiecas šī kompensācijas shēma, ir privāti uzņēmumi (*Amprion GmbH, TenneT TSO GmbH un 50Hertz Transmission GmbH*), savukārt ceturtais ir publisks uzņēmums (*Transnet BW GmbH*).

- 7 Ceturtām kārtām PSO ir pienākums tirgot savā tīklā ievadīto *EEG* elektroenerģiju elektroenerģijas biržas tūlītējā tirgū (2012. gada *EEG* 37. panta 1. punkts). Ja šādi saņemtā cena tiem neļauj segt finansiālo slogu, ko tiem rada likumiskais pienākums maksāt par šo elektroenerģiju likumā noteiktos tarifus, tiem ir tiesības, ievērojot ar reglamentēšanas pilnvarām apveltīto iestāžu paredzētos nosacījumus, prasīt, lai galalietotājus apgādājošie elektroenerģijas piegādātāji tiem samaksā starpību proporcionāli pārdotajam daudzumam. Šo mehānismu sauc par “*EEG* piemaksu” (2012. gada *EEG* 37. panta 2. punkts). Tomēr noteiktos gadījumos *EEG* piemaksas summa var tikt samazināta 2 centu apmērā par kilovatstundu (KWh) (2012. gada *EEG* 39. pants). Lai saņemtu šādu atlaidi, kas 2012. gada *EEG* tiek saukta par “*EEG* piemaksas samazinājumu”, taču kas tiek apzīmēta arī kā “zaļās elektroenerģijas privilēģija”, elektroenerģijas piegādātājiem it īpaši ir jāpierāda, ka, pirmkārt, vismaz 50 % no elektroenerģijas, ko tie piegādā saviem klientiem, ir *EEG* elektroenerģija, ka, otrkārt, vismaz 20 % no tās ir iegūta no vēja vai saules enerģijas un ka, visbeidzot, šī enerģija to klientiem tiek tirgota tieši.
- 8 [..]
- 9 Piektām kārtām nav strīda par to, ka, lai gan ar 2012. gada *EEG* [..] elektroenerģijas piegādātājiem nav likts pārnest *EEG* piemaksu uz galalietotājiem, tajā tas arī nav aizliegts. Tāpat nav strīda par to, ka piegādātāji, kuriem pašiem ir pienākums maksāt šo piemaksu PSO, praksē šo maksājumu pārnes uz saviem klientiem, kā turklāt tiesas sēdē to ir apstiprinājusi Vācijas Federatīvā Republika. 2012. gada *EEG* ir paredzēta kārtība, kādā šī piemaksa ir jānorāda tiem izrakstītajā rēķinā (2012. gada *EEG* 53. pants), kā arī nosacījumi, saskaņā ar kuriem šie klienti ir jāinformē par atbilstoši Atjaunojamo energoresursu enerģijas likumam subsidētās enerģijas proporciju tiem piegādātajā enerģijā (2012. gada *EEG* 54. pants).
- 10 Turklāt 2012. gada *EEG* [..] ir paredzēta arī īpaša kompensācijas shēma, kurā *Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle* (Federālā ekonomikas un eksporta kontroles pārvalde, turpmāk tekstā – “*BAFA*”) katru gadu nosaka maksimālo apmēru, kādā *EEG* piemaksas daļu elektroenerģijas piegādātāji var pārnest uz divām konkrētām klientu kategorijām, proti, pirmkārt, “energoietilpīgiem ražošanas nozares uzņēmumiem” (turpmāk tekstā – “*EIU*”) un, otrkārt, “dzelzceļa uzņēmumiem”; tas, pamatojoties uz pieteikumu, kuru šie uzņēmumi iesniedz līdz iepriekšēja gada 30. jūnijam, tiek darīts, lai samazinātu šo uzņēmumu elektroenerģijas izmaksas un tādējādi saglabātu to konkurētspēju (2012. gada *EEG* 40. pants).
- 11 2012. gada *EEG* ir paredzēti nosacījumi, kas jāizpilda, lai iegūtu tiesības izmantot šo shēmu, procedūra, kas atbilstīgajiem uzņēmumiem ir jāievēro, maksimālā apmēra noteikšanas kārtība katrā konkrētajā gadījumā un *BAFA* šajā ziņā pieņemto lēmumu iedarbība (2012. gada *EEG* 41.–44. pants). 2012. gada *EEG* it īpaši ir paredzēts, ka attiecībā uz ražošanas nozares uzņēmumiem, kuru elektroenerģijas patēriņa izmaksas veido vismaz 14 % no to bruto pievienotās vērtības un kuru patēriņš ir vismaz 1 gigavatstunda (GWh), šis maksimālais apmērs ir noteikts 10 % apmērā no *EEG* piemaksas par to patēriņa daļu, kas ir robežās no 1 GWh līdz 10 GWh, 1 % apmērā par to patēriņa daļu, kas ir robežās no 10 GWh līdz 100 GWh, un 0,05 centi par katru nākamo KWh virs šā daudzuma. 2012. gada *EEG* ir arī noteikts, ka attiecībā uz ražošanas nozares uzņēmumiem, kuru elektroenerģijas patēriņa izmaksas ir vismaz 20 % no to bruto pievienotās vērtības un kuru patēriņš ir vismaz 100 GWh, *EEG* piemaksas maksimālais apmērs ir 0,05 centi par KWh, sākot no pirmās kilovatstundas. 2012. gada *EEG* turklāt ir paredzēts, ka uzņēmumi, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par *EEG* piemaksas maksimālā apmēra ierobežošanu, elektroenerģijas piegādātājiem ir jāinformē par, pirmkārt, tiem piegādātās atjaunojamo energoresursu enerģijas daļu, attiecībā uz kuru ir sniegts atbalsts saskaņā ar Atjaunojamo energoresursu enerģijas likumu, otrkārt, par to kopējās energoresursu struktūras sastāvu un, treškārt, attiecībā uz uzņēmumiem, kas ir privileģēti saskaņā ar Atjaunojamo energoresursu enerģijas likumu, – par tiem piegādātās elektroenerģijas struktūras sastāvu (2012. gada *EEG* 54. pants).

- 12 Sestām kārtām ar 2012. gada *EEG* iekārtu ekspluatētājiem, SO un elektroenerģijas piegādātājiem ir uzlikts informēšanas un publiskošanas pienākumu kopums, it īpaši attiecībā pret PSO un *Bundesnetzagentur* (Federālā tīklu aģentūra, turpmāk tekstā – “*BNetzA*”); papildus tam konkrēti attiecībā uz PSO ir paredzēta virkne pārskatāmības pienākumu (2012. gada *EEG* 45.–51. pants). Minētajā likumā ir noteiktas arī *BNetzA* uzraudzības un kontroles pilnvaras attiecībā pret SSO un PSO (2012. gada *EEG* 61. pants).”
- 4 2013. gada 18. decembrī nolēmusi uzsākt formālu izmeklēšanas procedūru attiecībā uz 2012. gada *EEG* paredzētajiem pasākumiem, 2014. gada 25. novembrī Eiropas Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.
- 5 Nupat minētajā lēmumā Komisija uzskata, ka 2012. gada *EEG* ietver divējādas selektīvas priekšrocības, kas ir kvalificējamās par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, proti, pirmkārt, atbalstu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem un raktuvju gāzes, kas ar iepirkuma tarifu un tirgus prēmiju palīdzību nodrošināja *EEG* elektroenerģijas ražotājiem elektroenerģijas cenu, kura ir augstāka par tirgus cenu, un, otrkārt, īpašo kompensācijas shēmu, kurā *EEG* piemaksa varēja tikt samazināta energoietilpīgiem lietotājiem (apstrīdētā lēmuma 3. pants).
- 6 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ir formulēta šādi:

“1. pants

Valsts atbalsts elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem un raktuvju gāzes, ietverot finansējuma mehānismu, kas piešķirts, pamatojoties uz [2012. gada *EEG*], ko Vācija nelikumīgi īstenoja, pārkāpjot [LESD] 108. panta 3. punktu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar I pielikumā noteikto, ja vien Vācija izpilda I pielikumā noteiktās saistības].

[..]

3. pants

1. Valsts atbalsts, ko veido piemaksas samazinājumi, lai 2013. un 2014. gadā finansētu atjaunojamu energoresursu elektroenerģijas atbalstu [..] energoietilpīgiem lietotājiem [..], un ko Vācija nelikumīgi īstenoja, pārkāpjot [LESD] 108. panta 3. punktu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu, ja iekļaujas kādā no četrām šajā punktā minētajām kategorijām.

[..]

2. Jebkurš 1. punktā neietvertais atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu.”

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 7 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kanceleijā iesniegts 2015. gada 2. februārī, Vācijas Federatīvā Republika cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu, izvirzot trīs pamatus, kurus Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā vienu pēc otra noraida.
- 8 Pārsūdzētā sprieduma 33.–42. punktā Vispārējā tiesa kā nepamatotu noraida pirmo pamatu par to, ka Komisija, vērtējot valsts lomu 2012. gada *EEG* darbībā, esot pieļāvusi acīmredzamas kļūdas vērtējumā. Proti, pārsūdzētā sprieduma 40. punktā Vispārējā tiesa konstatē, ka lietā aplūkojamie pasākumi ir tikuši izveidoti ar likumu un tāpēc ir attiecināmi uz Vācijas valsti.
- 9 Pārsūdzētā sprieduma 49.–70. punktā Vispārējā tiesa arī noraida dažādos argumentus, ko Vācijas Federatīvā Republika bija izklāstījusi saistībā ar savu otro pamatu par to, ka nepastāvot nekāda ar īpašo kompensācijas shēmu saistīta priekšrocība. Pārsūdzētā sprieduma 44. punktā Vispārējā tiesa

- uzsver, ka šis pamats ir tikai par pašu EIU labā noteiktās priekšrocības esamību, nevis par šīs priekšrocības selektīvu, nedz pat par to, vai pastāv ar *EEG* elektroenerģijas ražotāju atbalsta shēmu saistīta priekšrocība. Proti, pārsūdzētā sprieduma 55. punktā tā nospriež, ka īpašā kompensācijas shēma rada EIU priekšrocību, jo tos atbrīvo no sloga, kas tiem parasti būtu bijis jāpacieš.
- 10 Visbeidzot pārsūdzētā sprieduma 81.–129. punktā Vispārējā tiesa noraida dažādās daļas, no kurām sastāv Vācijas Federatīvās Republikas izvirzītais trešais pamats par to, ka nepastāvot no valsts līdzekļiem finansēta priekšrocība. Tādējādi tā nospriež, ka Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka ar 2012. gada *EEG* ieviestais mehānisms, proti, gan *EEG* elektroenerģijas ražotāju atbalsta shēma, gan īpašā kompensācijas shēma EIU labā, ir saistīts ar valsts līdzekļiem LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
 - 11 Šajā lietā, pārsūdzētā sprieduma 81.–83. punktā isumā atgādinājusi nozīmīgo Tiesas judikatūru jautājumā par valsts līdzekļu jēdzienu, konkrēti –2002. gada 16. maija spriedumu Francija/Komisija (C-482/99, EU:C:2002:294, 37. punkts), pārsūdzētā sprieduma 84.–90. punktā Vispārējā tiesa vispirms kopsavilkumā atreferē apstrīdēto lēmumu.
 - 12 Pārsūdzētā sprieduma 91.–129. punktā Vispārējā tiesa pēc tam iztīrīja jautājumu par to, vai Komisijai bija pamats uzskatīt, ka 2012. gada *EEG* bija saistīts ar valsts līdzekļiem LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
 - 13 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 92. punktā tā vispirms norāda, ka “PSO iekasētās un pārvaldītās *EEG* piemaksas mērķis galu galā ir segt izmaksas, kuras rada 2012. gada *EEG* paredzētie iepirkuma tarifi un tirgus prēmija, *EEG* elektroenerģijas ražotājiem garantējot tādu to ražotās elektroenerģijas cenu, kura ir augstāka par tirgus cenu”, un tāpēc “ir jāuzskata, ka ar *EEG* piemaksu galvenokārt tiek īstenota valsts politika *EEG* ražotāju atbalstam, kuru valsts noteikusi likumā”.
 - 14 Noslēgumā, pirmkārt, balstīdamās uz trīs apsvērumu virknēm, kas izklāstītas pārsūdzētā sprieduma 93.–110. punktā un rezumētas minētā sprieduma 111.–112. punktā, un, otrkārt, pārsūdzētā sprieduma 113.–126. punktā noraidīdama Vācijas Federatīvās Republikas izvirzītos argumentus, Vispārējā tiesa cenšas pierādīt, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu.
 - 15 Pārsūdzētā sprieduma 111. un 112. punkts ir formulēti šādi:

“111 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 138. apsvērumā, lasot to kopsakarā ar minētā lēmuma preambulas 98.–137. apsvērumu, pamatoti ir secinājusi, ka *EEG* elektroenerģiju ražojošajiem uzņēmumiem 2012. gada *EEG* 16.–33.i pantā iepirkuma tarifu un tirgus prēmiju formā paredzētā priekšrocība šajā gadījumā lidzinās nodoklim, ko nosaka valsts iestādes un kas saistīts ar valsts līdzekļiem, ciktāl valsts ar normatīvo aktu palīdzību organizē finanšu līdzekļu nodošanu un nosaka, kādiem mērķiem šie finanšu līdzekļi ir izmantojami.

112 Tas pats secināms par priekšrocību, kas paredzēta par labu energoietilpīgiem lietotājiem, kādi ir EIU, jo 2012. gada *EEG* paredzētais kompensācijas mehānisms – kā Komisija to pamatoti norāda apstrīdētā lēmuma preambulas 114. apsvērumā – ir papildu slogs, kas jāsedz PSO. Proti, jebkāda *EEG* piemaksas summas samazinājuma rezultātā tieši samazinās elektroenerģijas piegādātāju no EIU iekasētās summas, un uzskatāms, ka tādējādi tiek zaudēti PSO ieņēmumi. Tomēr šie zaudējumi vēlāk tiek atgūti no citiem piegādātājiem un faktiski no citiem galalietotājiem, lai kompensētu šādi radušos zaudējumus, kā to turklāt tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas uzdotu jautājumu, apstiprināja arī Vācijas Federatīvā Republika. Tādējādi vidusmēra galalietotājs Vācijā zināmā veidā palīdz subsidēt EIU, kuri gūst labumu no *EEG* piemaksas maksimālā apmēra ierobežojuma. Turklāt apstākļi, ka elektroenerģijas galalietotājiem, kas nav EIU, ir jāsedz papildu izmaksas, kuras radušās saistībā ar *EEG* piemaksas maksimālā apmēra ierobežojumu, no kā labumu gūst pēdējie minētie, ir vēl viena norāde, kas, vērtējot to kopsakarā ar iepriekš izklāstīto,

ka no *EEG* piemaksas iegūtie finanšu līdzekļi patiešām ir īpaši līdzekļi, kuri ir līdzvērtīgi elektroenerģijas patēriņa nodoklim un kuru izmantošanu stingri noteiktiem mērķiem ir iepriekš paredzējis Vācijas likumdevējs, īstenojot valsts politiku, nevis kādu privātu iniciatīvu.”

16 Savu vērtējumu Vispārējā tiesa noslēdz pārsūdzētā sprieduma 127. un 128. punktā, kas ir formulēti šādi:

“127 No šā izvērtējuma izriet, ka ar 2012. gada *EEG* izveidotajiem mehānismiem tiek īstenota valsts politika *EEG* elektroenerģijas ražotāju atbalstam, kuru valsts ir noteikusi 2012. gada *EEG*, un ka, pirmkārt, finanšu līdzekļi, kuri iegūti no *EEG* piemaksas un kurus kopīgi pārvalda PSO, ir valsts iestāžu dominējošā ietekmē, ka, otrkārt, attiecīgās no *EEG* piemaksas iegūtās summas ir ar valsts līdzekļiem saistīti finanšu līdzekļi, kas pielīdzināmi nodoklim, un ka, treškārt, PSO piešķirtā kompetence un funkcijas ļauj izdarīt secinājumu, ka tie nerīkojas uz sava rēķina un brīvi, bet gan kā no valsts līdzekļiem piešķirta atbalsta pārvaldītāji, kas pielīdzināmi valsts koncesiju īstenojošai struktūrai.

128 No visa iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka 2012. gada *EEG* ir iesaistīti valsts līdzekļi LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.”

Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

17 Vācijas Federatīvās Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:

- galvenokārt pilnībā atcelt pārsūdzēto spriedumu, apmierināt tās prasību atcelt apstrīdēto lēmumu;
- pakārtoti nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

- noraidīt pirmo pamatu kā nepieņemamu vai pakārtoti kā nedibinātu;
- noraidīt otro pamatu kā daļēji nepieņemamu vai pakārtoti kā daļēji neefektīvu un katrā ziņā nedibinātu;
- noraidīt trešo pamatu kā nedibinātu;
- piespriest Vācijas Federatīvajai Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā instancē.

19 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2017. gada 25. oktobra lēmumu tiesvedība šajā lietā saskaņā ar Tiesas Reglamenta 55. panta 1. punkta b) apakšpunktu tika apturēta līdz 2018. gada 25. jūlijā sprieduma *Georgsmarienhütte* u.c. (C-135/16, EU:C:2018:582) pasludināšanai.

Par apelācijas sūdzību

20 Apelācijas sūdzības pamatošanai Vācijas Federatīvā Republika izvirza trīs pamatus, no kuriem divi pirmie ir par LESD 107. panta 1. punkta pārkāpumu un trešais – par spriedumu pamatošanas pienākuma neizpildi. Komisija apgalvo galvenokārt, ka pirmie divi pamati ir nepieņemami, pakārtoti – ka tie ir neefektīvi un katrā ziņā – nedibināti un ka trešais pamats ir nedibināts.

Par pirmo pamatu – LESD 107. panta 1. punkta pārkāpumu jautājumā par valsts līdzekļu izmantojumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 21 Ar pirmo pamatu, kam ir divas daļas, Vācijas Federatīvā Republika būtībā apgalvo, ka secinot, ka *EEG* piemaksas sistēma rada priekšrocību, kas tiek piešķirta, izmantojot valsts līdzekļus vai vismaz ir attiecināma uz valsti, Vispārējā tiesa esot juridiski kļūdaini interpretējusi un piemērojusi kritēriju, kas saistīts ar priekšrocības radīšanu, izmantojot valsts līdzekļus, LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 22 Visnotaļ vispārīgi šī dalībvalsts vispirms apgalvo, ka Vispārējā tiesa – vērtējama valsts līdzekļu izmantojumu un secinādama, ka PSO ir dienesti, kam paredzēts iespējami izmantot tiesības rīkoties ar naudas līdzekļiem, kas iegūti no *EEG* piemaksas, un īstenot valsts kontroli pār tiem – nav pietiekami diferencējusi lomas, kādas valstij var būt, no vienas puses, kā likumdevējai varai un, no otras puses, kā izpildvarai.
- 23 Pirmā pamata pirmajā daļā, kas galvenokārt ir par pārsūdzētā sprieduma 93. punktu, Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini vērtējusi PSO lomu *EEG* piemaksas sistēmā.
- 24 Tā atgādina, ka minētajā 93. punktā Vispārējā tiesa konstatē, pirmkārt, ka 2012. gada *EEG* uzliek PSO virkni pienākumu un piešķir tiem virkni pilnvaru saistībā ar tajā paredzēto mehānismu ieviešanu, un tādējādi tie bija *EEG* paredzētās sistēmas darbības centrālais elements. Vispārējā tiesa konstatē, otrkārt, ka no *EEG* piemaksas iegūtie naudas līdzekļi neplūda tieši no galalietotājiem uz elektroenerģijas piegādātājiem, jo šajā procesā bija jāiesaistās par šo līdzekļu iekasēšanu un pārvaldību atbildīgiem starpniekiem, un ka tie nedz tika ieskaitīti PSO vispārējā budžetā, nedz atradās to rīcībā, tādējādi tos kopīgi pārvaldīja PSO un tie atradās valsts iestāžu dominējošā ietekmē.
- 25 Vispirms aprakstījusi 2012. gada *EEG* kompensācijas mehānisma darbību un pēc tam salīdzinājusi šo mehānismu ar Tiesas judikatūrā noteikto, Vācijas Federatīvā Republika pēc tam cenšas pierādīt, pirmkārt, ka 2012. gada *EEG* noteiktais mehānisms nekādi nebija saistīts ar valsts vai kādas valsts iestādes budžetu, otrkārt, ka iespējamās piekļuves vai kontroles tiesības, ko valsts izmanto attiecībā uz PSO, nekādi nenorāda uz to, ka *EEG* līdzekļus izmantotu valsts, treškārt, ka nav bijušas nekādas nodevas, nedz atteikšanās no valsts ieņēmumiem.
- 26 Tādējādi, pirmkārt, *EEG* kompensācijas mehānisma vērtējums nekādi neļaujot secināt valsts līdzekļu vai uz valsti attiecināmu līdzekļu izmantošanu, kā Tiesa to bija konstatējusi 2001. gada 13. marta spriedumā *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160); 2002. gada 16. maija spriedumā Francija/Komisija (C-482/99, EU:C:2002:294) un 2008. gada 17. jūlija spriedumā *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413).
- 27 Šis judikatūras atziņa ir tāda, ka nodevām, nodokļiem un citām maksām ir raksturīgs tas, ka no tiem gūtajiem ieņēmumiem tā vai citādi, tieši vai netieši ir jānonāk valsts vai kādas publiskas struktūras budžetā. Savukārt līdzekļi, ko PSO saņēma, lai segtu *EEG* elektroenerģijas tirdzniecības izmaksas, nedz tieši, nedz netieši nekādi nesamazina valsts līdzekļus. Tieši apgādes ķēdes dalībnieki ir tie, kas šīs izmaksas sedzot apmaiņā pret elektroenerģijas “atjaunojamību” un kas tās kompensējot privātsektora ekonomikas ietvaros.
- 28 Tātad valstij šie ieņēmumi neesot nekādi pieejami un tā nav deleģējot uzticējusi PSO pildīt kādu valstiska rakstura uzdevumu. PSO neiekasējot *EEG* piemaksu valsts uzdevumā, un tādējādi Vispārējā tiesa esot juridiski kļūdaini uzskatījusi, ka tie ir pielīdzināmi valsts koncesiju saņēmējiem. Šādi juridiski nepareizi kvalificējot PSO uzdevumus, Vispārējā tiesa esot kļūdaini izpratusi kontroles un PSO rīcības attiecināmības uz valsti jēdzienu.

- 29 *EEG* piemaksa neesot piesaistīta nedz federālajam budžetam, nedz kādas valsts iestādes budžetam, kā to apliecinot PSO izmaksu kompensēšanas mehānisms. Proti, šis piemaksas apmēru tie nosakot, salīdzinādami ieņēmumus ar izmaksām, un turklāt ieņēmumu pārpalikums vai deficīts tiek kompensēts PSO starpā nākamajā gadā, nenokļūstot nevienas valsts struktūras budžetā. Ieņēmumu pārpalikums netiekot ieskaitīts valsts budžetā, un izmaksu pārpalikums netiekot segts no šā budžeta.
- 30 Īsumā sakot, esot juridiski kļūdaini balstīties uz principu – kā Vispārējā tiesa to darot pārsūdzētā sprieduma 83. punktā –, ka attiecīgās summas “pastāvīgi” atrodas “kompetento valsts iestāžu” rīcībā, vai arī uz principu – kā tā darot minētā sprieduma 94. punktā –, ka naudas līdzekļi, kurus kopīgi pārvalda PSO, ir valsts iestāžu dominējošā ietekmē.
- 31 Minētā sprieduma 117. punktā Vispārējā tiesa esot arī piešķirusi izšķirošu nozīmi apstāklim, ka PSO saņemtie naudas līdzekļi ir jāpārvalda atsevišķā kontā, kas ir pakļauts valsts iestāžu kontrolei. Taču atsevišķus kontus PSO izmantojot pārskatāmības labad un tālab, lai novērstu ļaunprātīgu praksi, nevis tālab, lai ļautu attiecīgajai dalībvalstij pārvaldīt uzņēmumiem piederošos īpašos aktīvus.
- 32 Otrkārt, Vispārējā tiesa esot arī juridiski kļūdaini secinājusi, ka valsts iestādēm piekritošie uzdevumi uzraudzīt un kontrolēt privāto tirgus dalībnieku darbību tiesiskumu un likumību nozīmē valsts kontroli pār *EEG* līdzekļiem.
- 33 *EEG* paredzētie mehānismi, kas atbilstot vērtējuma kritērijiem, kurus Tiesa izklāstījusi 2013. gada 30. maija spriedumā *Doux Élevage un Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 38. punkts), esot veltīti tam, lai kontrolētu, vai kompensācijas sistēma darbojas pareizi un vai tiek ievērota likumdevēja griba, taču neradot valsts iestādēm tik būtisku iespēju orientēt un ietekmēt, ka būtu pamats uzskatīt, ka tiek “īstenota valsts kontrole”. Proti, šim iestādēm esot vienīgi iespēja noteikt disciplinārus pasākumus vai uzsākt pārkāpuma procedūras pret 2012. gada *EEG* pārkāpušajiem privātajiem tirgus dalībniekiem, un tām neesot nekādu tiesību rīkoties ar šo tirgus dalībnieku līdzekļiem, ietekmējot maksājumus un finanšu plūsmas.
- 34 Pati SO veiktā *EEG* atlīdzības maksāšana neesot valsts kontrolē. SO vieni paši izlemjot, vai un cik lielā apmērā šo atlīdzību maksāt. Arī *EEG* piemaksas iekasēšana tiekot uzraudzīta tikai ierobežotā apjomā, jo lemt par šīs piemaksas pieprasīšanu ir tikai PSO ziņā. Pretēji tam, ko Vispārējā tiesa apgalvo pārsūdzētā sprieduma 125. punktā, PSO neatrodas stingrā kompetento Vācijas pārvaldes iestāžu, konkrēti būtībā par *EEG* piemaksu reglamentējošo tiesību normu pareizas izpildes kontroli atbildīgās *BNetzA*, kontrolē. *BNetzA* neesot tiesību noteikt *EEG* piemaksas apmēru, jo to aprēķina PSO pašas uz savu atbildību.
- 35 Likumisks pienākums izmantot abstraktu aprēķina sistēmu, kā arī pārskatāmības pienākumi un uzraudzības tiesības, kas no tā izriet, esot domāti vienīgi tālab, lai liegtu, ka tirgus dalībnieks nepamatoti iedzīvojas izmaksu pārņemšanas ķēdes posmos, jo aizsardzība pret ļaunprātīgu izmantošanu ir jāpanāk civiltiesiskā kārtībā, pamatojoties uz dalībnieku starpā esošajām privāttiesiskajām attiecībām. Minētie dalībnieki neesot saņēmuši nekādu valsts deleģējumu vai koncesiju, un tiem neesot nekādas iespējas uzdot kādai pārvaldes iestādei celt viņu prasījumus.
- 36 Treškārt, *EEG* piemaksa neesot nodeva un tāpēc tās maksimālā apmēra noteikšana neesot atteikšanās no valsts līdzekļiem. Proti, pārsūdzētā sprieduma 95. punktā Vispārējā tiesa esot juridiski kļūdaini secinājusi, ka, tā kā galalietotājiem ir jāmaksā uzcenojums, *EEG* piemaksa ir slogs, kuru valsts vienpusēji ir uzlikusi saistībā ar savu *EEG* elektroenerģijas ražotāju atbalsta politiku un kurš seku ziņā ir pielīdzināms nodevai, ar ko tiek aplikts elektroenerģijas patēriņš Vācijā. Proti, tas apstākļi vien, ka *EEG* kompensācijas mehānisms ļauj pārnest uz elektroenerģijas galalietotājiem maksājumus, kas jāmaksā par labu iekārtu ekspluatētājiem, vēl neļaujot secināt, ka tā būtu nodeva.

- 37 *EEG* piemaksa esot privāttiesisks pirkuma cenas uzcenojums, ko elektroenerģijas piegādātāji maksā par elektroenerģijas “zaļumu”, un tāpēc runa ir par izpildījuma un pretizpildījuma attiecībām, nevis nodevu, kas tiek iekasēta obligātā kārtā un bez pretizpildījuma. Turklāt nodevas kvalificējamība par valsts atbalstu Tiesas judikatūrā ir pakārtota nosacījumam, ka nodevas un atbalsta starpā pastāv izmantošanas saikne, taču *EEG* piemaksas gadījumā tā iztrūkst. Šī piemaksa neesot dalībvalsts abstrakti noteikts ieņēmums. Proti, 2012. gada *EEG* esot turpinājums agrākajam *Stromeinspeisungsgesetz* (Likums par atjaunojamu energoresursu elektroenerģijas ievadi sabiedriskās energoapgādes tīklā, *BGBI.* 1990 I, 2633. lpp.), kuru Tiesa 2001. gada 13. marta spriedumā *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160) nav atzinusi par atbalstu, un vienīgā atšķirība starp šīm abām shēmām izriet no tā, ka elektroenerģijas piegādātāji par fiksētu cenu (*EEG* piemaksa) iegādājas vairs nevis fizisku elektroenerģiju, bet gan tās atjaunojamību.
- 38 Īsumā sakot, nodevas būtiskās raksturiezīmes iztrūkstot tāpēc, ka, pirmkārt, *EEG* neliek elektroenerģijas piegādātājiem iekasēt šo piemaksu no saviem klientiem, otrkārt, minētās piemaksas, kuru elektroenerģijas piegādātāji iekļauj pārdošanas cenā, pārņemšana var tikt panākta nevis ar publisko tiesību līdzekļiem, bet gan vienīgi ar civiltiesisku prasību un, treškārt, šīs piemaksas radītais “ienākums” ietilpstot elektroenerģijas piegādātāju vispārīgajos aktīvos, un valsts iestādes nevar nekādi ietekmēt šo līdzekļu pārvaldību vai izmantojumu.
- 39 Pirmā pamata otrajā daļā Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, arīdzan neņemdamā vērā, ka ar 2012. gada *EEG* izveidotajā sistēmā iespēja atzīt, ka ar valsts līdzekļiem ir sniegts atbalsts, visnotaļ lielā mērā būtu atkarīga no elektroenerģijas piegādātāju lomas, kura gan šajā gadījumā nav pietiekami ņemta vērā.
- 40 Pirmkārt, lai arī Vispārējā tiesa pamatoti konstatējot, ka 2012. gada *EEG* neuzliek pienākumu elektroenerģijas piegādātājiem pārnest *EEG* piemaksu galalietotājiem, taču to arī neaizliedzot, tā tomēr neesot ņēmusi vērā šo piegādātāju lomu, pārsūdzētā sprieduma 95. un nākamajos punktos secinādama, ka šī piemaksa faktiski ir nodeva un ka tā nav izvērtējama kā PSO pašu līdzekļi, kuriem dalībvalsts gluži vienkārši likumdošanas ceļā esot noteikusi konkrētu izmantojumu.
- 41 Otrkārt, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā faktu, ka elektroenerģijas piegādātāju loma un uzdevumi likumā ir reglamentēti krietni mazāk nekā PSO. Minētajiem piegādātājiem neesot pienākuma izmantot atšķirīgus kontus, nedz rūpēties par to, lai tiktu nodalīti aktīvi, jo *EEG* piemaksa ir uzskatāma par gluži parastu to ieņēmumu sastāvdaļu. Likumā neesot nevienas prasības, kā tiem konkrēti rīkoties cenu noteikšanas un līdzekļu izmantojuma ziņā. Neesot nekādas valsts kontroles pār to attiecībām ar saviem klientiem, kas it kā finansējot Komisijas un Vispārējās tiesas apstrīdēto atbalsta sistēmu. *EEG* piemaksa un tas, ka šo piemaksu elektroenerģijas piegādātāji iespējami pārnes uz galalietotājiem, izrietot no komercattiecībām starp privātiem uzņēmumiem vai privātpersonām, kurās valsts iestādes neiejaucas. Fakts, ka attiecīgie naudas līdzekļi neplūst tieši no elektroenerģijas patērētājiem pie tās ražotājiem, jo šai plūsmai ir vajadzīga par šo līdzekļu iekasēšanu un pārvaldību atbildīgo starpnieku iesaistīšanās, nekādi neietekmējot šo līdzekļu kvalificējamību par privātiem līdzekļiem.
- 42 Treškārt, ja Vispārējā tiesa būtu pietiekami pamatīgi izvērtējusi elektroenerģijas piegādātāju lomu, tai būtu bijis jāsecina, ka valstij nav nekādas piekļuves *EEG* līdzekļiem. Tas tā esot vēl jo vairāk tāpēc, ka elektroenerģijas piegādātāju un galalietotāju starpā esošās attiecības esot tikai un vienīgi privāttiesiskas. Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā kontroles jēdziena tvērumu un tādējādi esot pārkāpusi LESD 107. panta 1. punktu, par “valsts kontroli” kvalificēdama privāta uzņēmuma darbību, lai gan šim uzņēmumam nav nekāda likumiska pienākuma iekasēt *EEG* piemaksu, nedz uz to, ka minētās un vajadzības gadījumā pārnesamās piemaksas summa arī nav pakļauta nekādām likumiskām prasībām, nedz uz to, ka iestādes nevar nekādi ietekmēt to, kā elektroenerģijas piegādātāji nosaka cenas, nedz uz to, ka minēto piegādātāju apgrozījums, kurā var ietilpt piemaksa, ietilpst to aktīvos, nedz uz to, ka valsts iestādēm nav nekādas ietekmes uz to, kā šie piegādātāji šos līdzekļus izmanto.

43 Komisija apgalvo galvenokārt, ka Vācijas Federatīvās Republikas izvirzītais pirmais pamats ir nepieņemams, un pakārtoti – ka tas ir daļēji neefektīvs un katrā ziņā nedibināts.

Tiesas vērtējums

– Par pamata pieņemamību kopumā

44 Komisija apgalvo, ka Vācijas Federatīvās Republikas izvirzītais pirmais pamats esot pilnībā nepieņemams, jo tajā tiek kritizēts nevis tas, kā Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā juridiski interpretējusi valsts kontroles jēdzienu, bet gan minētās tiesas konstatējumi par valsts tiesībām, kas savukārt esot faktu vērtējums.

45 Šāda argumentācija ir jānoraida.

46 Proti, lai arī Vācijas Federatīvā Republika patiešām atsaucas uz 2012. gada *EEG* formulējumu, lai pamatotu savus dažādos argumentus, pirmā pamata pirmajā daļā tā tomēr būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārlietu plaši interpretējama valsts kontroles jēdzienu, pirmkārt, konkrēti kvalificējama *EEG* piemaksas radītās naudas summas par naudas līdzekļiem, kas saistīti ar valsts līdzekļiem un pielīdzināmi nodevai, un, otrkārt, secinot, ka minētie līdzekļi atrodas dalībvalsts publiskā kontrolē ar PSO starpniecību.

47 No tā izriet, ka pirmais pamats ir pieņemams.

– Par pirmā pamata pirmo daļu – Vispārējās tiesas kļūdu vērtējumā par PSO lomu EEG piemaksas sistēmā

48 Jāatgādina, ka, lai priekšrocības varētu tikt kvalificētas par “atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pirmkārt, tām ir jābūt tieši vai netieši piešķirtām, izmantojot valsts līdzekļus un, otrkārt, tām ir jābūt attiecināmām uz valsti (spriedums, 2017. gada 13. septembris, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

49 Pirmkārt, lai novērtētu pasākuma attiecināmību uz valsti, ir svarīgi pārbaudīt, vai šā pasākuma noteikšanā ir bijušas iesaistītas valsts iestādes (spriedumi, 1988. gada 2. februāris, *Kwekerij van der Kooy* u.c./Komisija, 67/85, 68/85 un 70/85, EU:C:1988:38, 35. punkts; 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère!* u.c., C-262/12, EU:C:2013:851, 17. un 18. punkts, kā arī 2017. gada 13. septembris, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 21. punkts).

50 Šoreiz ir tā, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 40. punktā konstatē, ka šajā lietā aplūkojamie atbalsta un kompensācijas mehānismi ir tikuši izveidoti ar 2012. gada *EEG* un tāpēc ir jāuzskata par attiecināmiem uz valsti.

51 Taču, lai arī savā apelācijas sūdzībā Vācijas Federatīvā Republika vairākkārt atsaucas uz jautājumu par aplūkojamo pasākumu attiecināmību uz valsti, tā nedz formāli apstrīd šo Vispārējās tiesas konstatējumu, nedz pat atsaucas uz to, ka šajā ziņā minētā tiesa būtu pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Tāpēc šajā ziņā izvirzītie argumenti – kā apgalvo Komisija – katrā ziņā ir jānoraida kā nepieņemami.

52 Otrkārt, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 107. panta 1. punktā noteiktais aizliegums attiecas gan uz atbalstu, ko tieši piešķirusi valsts vai kas tieši piešķirts no valsts līdzekļiem, gan atbalstu, ko ir piešķirušas atbalsta pārvaldībai valsts izveidotas vai valsts noteiktas publisko vai privāto

- tiesību struktūras (spriedumi, 1977. gada 22. marts, *Steinike & Weinlig*, 78/76, EU:C:1977:52, 21. punkts; 2001. gada 13. marts, *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, 58. punkts, kā arī 2017. gada 13. septembris, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 53 Šajā tiesību normā paredzētā atšķirība starp “valsts piešķirtu atbalstu” un atbalstu, kas piešķirts “no valsts līdzekļiem”, nenozīmē, ka visas valsts piešķirtas priekšrocības ir atbalsts neatkarīgi no tā, vai tās tiek vai netiek finansētas no valsts līdzekļiem, bet tās mērķis ir vienīgi iekļaut šajā jēdzienā priekšrocības, ko tieši piešķir valsts, kā arī tās, ko piešķir valsts izveidotas vai valsts noteiktas publisko vai privāto tiesību struktūras (spriedumi, 2001. gada 13. marts, *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, 58. punkts, kā arī 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, 26. punkts).
- 54 Proti, Savienības tiesībās netiek pieļauts, ka, vienkārši izveidojot autonomas struktūras atbalsta sadalei, ir iespējams apiet valsts atbalstu reglamentējošās tiesību normas (spriedumi, 2002. gada 16. maijs, Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, 23. punkts, un 2017. gada 9. novembris, Komisija/*TV2/Danmark*, C-656/15 P, EU:C:2017:836, 45. punkts).
- 55 No Tiesas judikatūras arīdžan izriet, ka ne vienmēr ir jāpierāda, ka ir notikusi valsts līdzekļu nodošana, lai vienam vai vairākiem uzņēmumiem piešķirta priekšrocība varētu tikt uzskatīta par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (spriedumi, 2002. gada 16. maijs, Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, 36. punkts, kā arī 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, 34. punkts).
- 56 Tiesa ir nospriedusi, ka pasākums, ko veido konkrēti pienākums iegādāties elektroenerģiju, var ietilpt “atbalsta” jēdzienā, lai gan tas nav saistīts ar valsts līdzekļu nodošanu (spriedumi, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère! u.c.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 19. punkts, kā arī 2017. gada 13. septembris, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 24. punkts).
- 57 Proti, LESD 107. panta 1. punkts aptver visus naudas līdzekļus, ko valsts iestādes var faktiski izmantot, lai atbalstītu uzņēmumus, un nav nozīmes tam, vai tie pastāvīgi ir vai nav valsts īpašumā. Pat ja atbalsta pasākumam izmantotās summas pastāvīgi nav valsts īpašumā, ar to, ka tās pastāvīgi ir valsts kontrolē un tādējādi valsts kompetento iestāžu rīcībā, pietiek, lai tās varētu tikt kvalificētas par “valsts līdzekļiem” (spriedumi, 2002. gada 16. maijs, Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, 37. punkts, un 2017. gada 13. septembris, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 25. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 58 Konkrēti, Tiesa ir nospriedusi, ka naudas līdzekļi, kas tiek iegūti ar valsts tiesību aktos noteiktiem obligātiem maksājumiem un pārvaldīti un sadalīti atbilstoši šajos tiesību aktos noteiktajam, var tikt uzskatīti par valsts līdzekļiem LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pat ja tos pārvalda struktūras, kas nav valsts iestādes (spriedumi, 1974. gada 2. jūlijs, Itālija/Komisija, 173/73, EU:C:1974:71, 35. punkts, kā arī 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère! u.c.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 25. punkts).
- 59 Šajā ziņā izšķirošā nozīme ir apstāklim, ka šīs struktūras valsts ir pilnvarojusi apsaimniekot kādus valsts līdzekļus, nevis tikai uzlikusi pienākumu veikt iepirkumu par saviem naudas līdzekļiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Essent Netwerk Noord u.c.*, C-206/06, EU:C:2008:413, 74. punkts; 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère! u.c.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 30. un 35. punkts, kā arī 2017. gada 13. septembris, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 26. un 30. punkts).
- 60 Tomēr ir arīdžan jāatgādina, ka, lai noskaidrotu, vai saņēmējam piešķirtā priekšrocība rada slogu valsts budžetam, ir jākonstatē pietiekami cieša saikne starp saņēmējam piešķirto priekšrocību, no vienas puses, un valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šā budžeta, no otras puses (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada

8. septembris, Komisija/Nīderlande, C-279/08 P, EU:C:2011:551, 111. punkts; 2013. gada 19. marts, *Bouygues un Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109. punkts; 2014. gada 9. oktobris, *Ministerio de Defensa un Navantia*, C-522/13, EU:C:2014:2262, 47. punkts, kā arī 2015. gada 16. aprīlis, *Trapeza Eurobank Ergasias*, C-690/13, EU:C:2015:235, 19. punkts).
- 61 Tieši šo faktoru gaismā ir jāizvērtē Vācijas Federatīvās Republikas izvirzītā pirmā pamata pirmā daļa, kurā tā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā, secinādama, pirmkārt, ka ar 2012. gada *EEG* izveidotais mehānisms ir saistīts ar dalībvalsts vai publiskas iestādes budžetu, otrkārt, ka valsts iestādēm uzticētie uzraudzības un kontroles uzdevumi nozīmē valsts kontroli pār *EEG* līdzekļiem un, treškārt, ka *EEG* piemaksa bija nodeva un šīs piemaksas maksimālā apmēra noteikšana – atteikšanās no valsts līdzekļiem.
- 62 Jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 128. punktā izklāstītais Vispārējās tiesas secinājums, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka 2012. gada *EEG* ir iesaistīti valsts līdzekļi LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, ir balstīts uz konstatējumiem, kas veikti minētā sprieduma 92.–126. punktā un rezumēti tā 127. punktā. Minētajā punktā Vispārējā tiesa norāda, ka ar mehānismiem, kas izriet no 2012. gada *EEG*, galvenokārt tiek īstenota valsts politika *EEG* ražotāju atbalstam, kuru valsts noteikusi ar 2012. gada *EEG*. Pēc tam tā norāda, pirmkārt, ka finanšu līdzekļi, kuri iegūti no *EEG* piemaksas un kurus kopīgi pārvalda PSO, ir valsts iestāžu dominējošā ietekmē, otrkārt, ka attiecīgās no *EEG* piemaksas iegūtās summas ir ar valsts līdzekļiem saistīti naudas līdzekļi, kas pielīdzināmi nodevai un treškārt, ka PSO piešķirtā kompetence un funkcijas ļauj secināt, ka tie rīkojas nevis uz sava rēķina un brīvi, bet gan kā no valsts līdzekļiem piešķirta atbalsta pārvaldītāji, kas pielīdzināmi valsts koncesiju īstenojošai struktūrai.
- 63 Vispārējās tiesas apgalvojums, ka 2012. gada *EEG* paredzētie mehānismi būtībā izriet no valsts īstenotas *EEG* ražotāju atbalsta politikas, vienīgi atkārtoti pārsūdzētā sprieduma 40. punktā jau izklāstīto secinājumu, ka šie mehānismi ir jāuzskata par attiecināmiem uz valsti. Kā izriet no šā sprieduma 48. punktā minētās judikatūras, šis faktors – lai arī tas ir nepieciešams, lai priekšrocības, kas izriet no 2012. gada *EEG* paredzētajiem mehānismiem, varētu kvalificēt par “atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, – pats par sevi nav pietiekams, lai šo kvalifikāciju varētu atzīt par pareizu. Proti, ir jāierāda, ka attiecīgās priekšrocības tieši vai netieši ir piešķirtas no valsts līdzekļiem.
- 64 Tāpēc ir jāizvērtē, vai Vispārējā tiesa varēja, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, secināt, pamatojoties uz trīs pārējiem faktoriem, kas minēti pārsūdzētā sprieduma 127. punktā un atgādināti šā sprieduma 62. punktā, ka no *EEG* piemaksas iegūtie naudas līdzekļi ir valsts līdzekļi.
- 65 Runājot par apgalvojumu, ka no *EEG* piemaksas iegūtās summas ir naudas līdzekļi, kuros ir iesaistīti nodevai pielīdzināmi valsts līdzekļi, ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 105. punktā Komisija šo piemaksu ir kvalificējusi par “īpašu nodevu” (minētā lēmuma oriģinālvalodā – *special levy*).
- 66 Pārsūdzētā sprieduma 95. punktā Vispārējā tiesa norāda, ka “no *EEG* piemaksas izrietošo finanšu slogu elektroenerģijas piegādātāji praksē pārnes uz galalietotājiem” un ka šī pārnešana ir jāuzskata “par sekām, ko paredzējis un plānojis Vācijas likumdevējs”, un ka papildu maksa jeb uzcenojums, kas elektroenerģijas galalietotājiem “*de facto* ir jāmaksā”, ir “slogs, kuru valsts vienpusēji ir uzlikusi saistībā ar savu *EEG* elektroenerģijas ražotāju atbalsta politiku un kurš seku ziņā ir pielīdzināms nodoklim, ar ko tiek aplikts elektroenerģijas patēriņš Vācijā”.
- 67 Tieši šo apsvērumu dēļ pārsūdzētā sprieduma 96. punktā Vispārējā tiesa, atsaukdams “pēc analogijas” uz 2008. gada 17. jūlija spriedumu *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413, 66. punkts), secina, ka no *EEG* piemaksas iegūtās summas ir ar valsts līdzekļiem saistīti finanšu līdzekļi, kas pielīdzināmi nodevai, un šo apgalvojumu atkārtoti pārsūdzētā sprieduma 127. punktā.

- 68 Taču 2008. gada 17. jūlija sprieduma *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413) 66. punktā Tiesa – lai kvalificētu minētajā lietā aplūkoto elektroenerģijas pircējiem uzlikto uzcenojumu par “nodevu” – atsaucās uz minētā sprieduma 47. punktu. Šajā nupat minētajā punktā izklāstītais secinājums, ka attiecīgais uzcenojums ir kvalificējams par nodevu, tika pamatots tostarp ar minētā sprieduma 45. punktā Tiesas minēto apstākli, ka šis uzcenojums bija ar likumu vienpusēji noteikts maksājums, kuru patērētājiem ir jāmaksā.
- 69 Taču konstatējumi, ko Vispārējā tiesa veic pārsūdzētā sprieduma 95. punktā, neļauj konstatēt analogiju starp minēto uzcenojumu un *EEG* piemaksu.
- 70 Proti, kā Vispārējā tiesa atgādina pārsūdzētā sprieduma 7.–9. punktā, *EEG* piemaksa atspoguļo iespējamo starpību starp cenu, ko PSO saņēmuši par savā tīklā ievadīto *EEG* elektroenerģiju elektroenerģijas biržas tūlītējā tirgū, un finansiālo slogu, ko tiem rada likumiskais pienākums par šo elektroenerģiju maksāt pēc likumā noteiktajiem tarifiem, proti, starpību, ko PSO ir tiesīgi prasīt no galalietotājus apgādājošajiem elektroenerģijas piegādātājiem. Turpretim 2012. gada *EEG* neliek minētajiem piegādātājiem pārnest uz galalietotājiem summas, kas samaksātas *EEG* piemaksas dēļ.
- 71 Pārsūdzētā sprieduma 95. punktā Vispārējās tiesas konstatētais fakts, ka no *EEG* piemaksas izrietošais finansiālais slogs “praksē” tiek pārnests uz galalietotājiem un līdz ar to “seku ziņā ir pielīdzināms nodoklim, ar ko tiek aplūkots elektroenerģijas patēriņš”, nav pietiekams, lai secinātu, ka *EEG* piemaksai piemīt tādas pašas raksturiezīmes kā elektroenerģijas uzcenojumam, kas aplūkots Tiesas 2008. gada 17. jūlija spriedumā *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413).
- 72 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai abi pārējie faktori, ko Vispārējā tiesa minējusi pārsūdzētā sprieduma 127. punktā un kuri ir atgādināti arī šā sprieduma 62. punktā, tai ļāva secināt, ka ar *EEG* piemaksu radītie naudas līdzekļi ir valsts līdzekļi tāpēc, ka tie pastāvīgi atradās valsts kontrolē un tād – valsts iestāžu rīcībā šā sprieduma 57. punktā minētās judikatūras izpratnē. Tādā gadījumā nav svarīgi, vai *EEG* piemaksa var vai nevar tikt kvalificēta par “nodevu”.
- 73 Tomēr jānorāda, ka Vispārējā tiesa nav konstatējusi nedz to, ka valstij bija brīvība rīkoties ar naudas līdzekļiem, kas iegūti no *EEG* piemaksas, nedz pat to, ka tā īstenojusi valsts kontroli pār PSO, kuriem ir uzdots šos naudas līdzekļus pārvaldīt.
- 74 Proti, pirmkārt, Vispārējā tiesa ir nospriedusi, ka no *EEG* piemaksas iegūtie naudas līdzekļi nevis paliek valsts rīcībā, bet gan vienīgi ir valsts iestāžu dominējošā ietekmē, jo tos kolektīvi pārvaldīja PSO, kas kopīgi var tikt pielīdzināti valsts koncesiju īstenojošai struktūrai. Šajā ziņā tā ir vienīgi konstatējusi, ka no *EEG* piemaksas iegūtos naudas līdzekļus, pirmkārt, PSO pārvalda sabiedrības interesēs, ievērojot kārtību, ko iepriekš noteicis likumdevējs, un, otrkārt, izmanto tikai un vienīgi tālab, lai finansētu atbalsta un kompensācijas shēmas.
- 75 Taču pat bez vajadzības spriest par to, vai Vispārējā tiesa šādu kvalificējamību par valsts koncesiju ir atzinusi pamatoti, ir jākonstatē, ka, lai arī šādi vērā ņemtie faktori patiešām apliecina, ka ar 2012. gada *EEG* īstenotais atbalsts *EEG* elektroenerģijai patiešām izriet no likuma un tāpēc valstij noteikti bija ietekme pār mehānismiem, kas izveidoti ar 2012. gada *EEG*, šie faktori tomēr nav pietiekami, lai secinātu, ka tāpēc valstij bija iespēja rīkoties ar PSO pārvalditājiem naudas līdzekļiem.
- 76 Konkrēti apstākļi, ka no *EEG* piemaksas iegūtie naudas līdzekļi tiek izmantoti tikai un vienīgi atbalsta un kompensācijas shēmu finansēšanai saskaņā ar 2012. gada *EEG* noteikumiem, nenozīmē, ka tie ir valsts rīcībā šā sprieduma 57. punktā minētās judikatūras izpratnē. Šis tiesiskais princips par no *EEG* piemaksas iegūto naudas līdzekļu ekskluzīvo izmantojumu – tā kā nekas cits neliecina par pretējo – drīzāk norāda uz to, ka valstij tieši nebija iespējas ar šiem naudas līdzekļiem rīkoties, proti, izlemt par izlietojumu, kas atšķirtos no 2012. gada *EEG* paredzētā.

- 77 Otrkārt, Vispārējā tiesa nav konstatējusi, ka PSO pastāvīgi atradās valsts kontrolē, pat ne to, ka tie bija valsts kontrolē.
- 78 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 105.–110. punktā Vispārējā tiesa patiešām cenšas konstatēt, ka PSO, kuriem bija uzdots pārvaldīt *EEG* elektroenerģijas ražošanas atbalsta sistēmu, šā uzdevuma izpildē tika dažnedažādā ziņā uzraudzīti.
- 79 Vispirms pārsūdzētā sprieduma 106. punktā Vispārējā tiesa konstatē, ka PSO nevarēja izmantot no *EEG* piemaksas iegūtos naudas līdzekļus kādiem citiem, nevis likumdevēja paredzētajiem mērķiem. Pēc tam pārsūdzētā sprieduma 107. punktā tā atzīst, ka PSO bija pienākums minētos naudas līdzekļus pārvaldīt īpašā kopējā kontā, un piebilst, ka šā pienākuma izpildi kontrolēja valsts iestādes saskaņā ar 2012. gada *EEG* 61. pantu, taču nepauž viedokli par šīs kontroles iedabu un apjomu. Visbeidzot pārsūdzētā sprieduma 108.–110. punktā Vispārējā tiesa izklāsta, ka valsts iestādes, t.i., šajā gadījumā – *BNetzA*, veic stingru kontroli pār PSO vairākos līmeņos, tostarp uzraugot, vai tie tirgo *EEG* elektroenerģiju atbilstoši 2012. gada *EEG* 37. pantam un nosaka, aprēķina, publicē un iekasē no elektroenerģijas piegādātājiem *EEG* piemaksu atbilstoši normatīvo aktu priekšrakstiem.
- 80 Taču, lai arī šādi atzītie faktori patiešām ļauj secināt, ka valsts iestādes īsteno kontroli pār pareizu 2012. gada *EEG* izpildi, tie tomēr neļauj secināt, ka valsts kontrolē būtu arī paši no *EEG* piemaksas iegūtie naudas līdzekļi.
- 81 Savu izvērtējumu Vispārējā tiesa turklāt noslēdz pārsūdzētā sprieduma 110. punktā, nospriežot, ka šī kontrole, kas atbilst 2012. gada *EEG* paredzētā pasākumu kopuma vispārīgajai loģiskajai uzbūvei, apstiprina secinājumu, kas izdarīts, ņemot vērā PSO funkcijas un pienākumus, un saskaņā ar kuru tie rīkojas nevis paši uz sava rēķina un brīvi, bet gan kā no valsts līdzekļiem piešķirta atbalsta pārvaldītājs. Tā piebilst, ka, pat ja tiktu pieņemts, ka šai kontrolei nav tiešas ietekmes uz to, kā ikdienā tiek pārvaldīti attiecīgie naudas līdzekļi, tas ir vēl viens faktors, kura mērķis ir nodrošināt, ka PSO darbība norisinātos tikai 2012. gada *EEG* regulējuma ietvaros. Visbeidzot pārsūdzētā sprieduma 118. punktā tā konstatē, ka apstākļi, ka valstij nav faktiski pieejami no *EEG* piemaksas iegūtie līdzekļi tādā ziņā, ka tie patiešām netiek virzīti caur valsts budžetu, neiespaido valsts dominējošo ietekmi pār šo līdzekļu izmantošanu un tās spēju 2012. gada *EEG* pieņemšanas ceļā iepriekš pilnībā noteikt īstenojamos mērķus un minēto līdzekļu izmantošanu.
- 82 Lai arī – kā pārsūdzētā sprieduma 125. punktā norāda Vispārējā tiesa un kā tas atgādināts šā sprieduma 58. punktā – Tiesai ir bijusi iespēja nospriest, ka finanšu līdzekļi, kas tiek iegūti ar dalībvalsts tiesību aktos noteiktiem obligātiem maksājumiem un pārvaldīti un sadalīti atbilstoši šiem tiesību aktiem, var tikt uzskatīti par valsts līdzekļiem LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pat ja tos pārvalda struktūras, kas nav valsts iestādes (spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère!* u.c., C-262/12, EU:C:2013:851, 25. punkts).
- 83 Tomēr risinājums, ko Tiesa radusi šajā nupat minētajā lietā, ir balstīts uz diviem būtiskiem faktoriem, kuru šajā lietā nav.
- 84 Proti, Tiesa, pirmkārt, parūpējās norādīt, ka minētās lietas apstākļos valsts tiesību aktos bija iedibināts princips, ka iepirkšanas pienākumu pilnībā nodrošina Francijas valsts, kas nozīmē, ka tai ir jādzēš pagātnē izveidojušies parādi un pilnībā jāsedz uzņēmumiem noteiktās papildu izmaksas gadījumā, ja no elektroenerģijas galapatērētājiem iekasēto maksājumu apmērs būtu nepietiekams, lai segtu šīs izmaksas (spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère!* u.c., C-262/12, EU:C:2013:851, 26. punkts). Šādi rīkojoties, Tiesa konstatēja, ka pastāv saikne starp attiecīgo priekšrocību un valsts budžeta – lai arī vismaz iespējamu – samazinājumu.
- 85 Otrkārt, 2013. gada 19. decembra sprieduma *Association Vent De Colère!* u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851) 28.–33. punktā Tiesa konstatēja, ka summas, ar kurām paredzēts kompensēt papildizmaksas, kas izriet no uzņēmumiem esošā iepirkšanas pienākuma, tika uzticētas *Caisse des*

dépôts et consignations, t.i., publisko tiesību juridiskai personai, kurai Francijas valsts bija uzdevusi sniegt administratīvās, finansiālās un grāmatvedības pārvaldības pakalpojumus par labu *Commission de régulation de l'énergie* [Energijas regulēšanas komisijai], proti, neatkarīgai pārvaldes iestādei, kuras uzdevums ir uzraudzīt elektroenerģijas un gāzes tirgus pareizu darbību Francijā, un tāpēc šīs summas bija jāuzskata par valsts kontrolē esošām.

- 86 Tāpēc ir jāsecina, ka arīdzan pārējie faktori, ko Vispārējā tiesa min pārsūdzētā sprieduma 127. punktā, neļauj secināt, ka no *EEG* piemaksas iegūtie naudas līdzekļi būtu valsts līdzekļi.
- 87 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Vācijas Federatīvās Republikas izvirzītā pirmā pamata pirmā daļa ir dibināta un ka pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ, un tālab nav vajadzības izvērtēt pirmā pamata otro daļu un abus pārējos apelācijas pamatus.

Par prasību Vispārējā tiesā

- 88 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmajai daļai gadījumā, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja strīds ir izskatāmā stāvoklī.
- 89 Šajā gadījumā Tiesas rīcībā ir visa nepieciešamā informācija, lai galīgi izspriestu par Vācijas Federatīvās Republikas Vispārējā tiesā celto prasību atcelt apstrīdēto lēmumu.
- 90 Šajā ziņā pietiek vien norādīt, ka šā sprieduma 48.–87. punktā izklāstīto iemeslu dēļ Komisija nav pierādījusi, ka priekšrocības, kas ir paredzētas 2012. gada *EEG*, proti, shēma atbalstam elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem un raktuvju gāzes, ko finansē ar *EEG* piemaksu, un īpaša kompensācijas shēma, kurā šī piemaksa tiek samazināta energoietilpīgiem lietotājiem, bija saistītas ar valsts līdzekļiem un tāpēc bija valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 91 Līdz ar to ir jāpieņem pirmajā instancē Vispārējā tiesā Vācijas Federatīvās Republikas celtās prasības trešais pamats par to, ka nav no valsts līdzekļiem finansētas priekšrocības, un jāatceļ apstrīdētais lēmums.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 92 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība ir pamatota un Tiesa lietā taīsa galīgo spriedumu, tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 93 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz minētā reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 94 Tā kā Vācijas Federatīvā Republika ir prasījusi piespriezt Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs attiecībā uz visiem tās pamatiem, tai ir jāpiespriež atlīdzināt gan apelācijas tiesvedībā, gan pirmās instances tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2016. gada 10. maija spriedumu lietā Vācija/Komisija (T-47/15, EU:T:2016:281).**
- 2) **Atcelt Komisijas 2014. gada 25. novembra Lēmumu (ES) 2015/1585 par atbalsta shēmu SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) (ko Vācija īstenojusi atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas un energoietilpīgu lietotāju atbalstam).**
- 3) **Eiropas Komisija sedz gan apelācijas tiesvedībā, gan pirmās instances tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]